

ראש השנה ה

דברים פרק טז

(יג) חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים באספד מגרד ומיקבד :... (טז) שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך במקום אשר יבחר בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות ולא יראה את פני ה' ריקם :
תנו רבנן : חייבי הדמין, והערכין, והחרמין, וההקדשות, חטאות, ואשמות, עולות, ושלמים, צדקות ומעשרות, בכור ומעשר ופסח, לקט שכחה ופאה,

תנא קמא	רבי שמעון	רבי מאיר	רבי אליעזר בן יעקב	רבי אלעזר ברכי שמעון
כיון שעברו עליהן שלשה רגלים - עובר בכל תאחר	שלשה רגלים כסדרן, וחג המצות תחלה	כיון שעבר עליהן רגל אחד עובר בכל תאחר	כיון שעברו עליהן שני רגלים עובר בכל תאחר	כיון שעבר עליהן חג הסוכות עובר עליהן בכל תאחר
מכדי מינייהו סליק, למה לי למהדר ומיכתב (דברים טז) כחז המצות וכחז השכעות וכחז הסכות ? שמע מינה - לכל תאחר	אינו צריך לומר כחז הסכות שבו דיבר הכתוב, למה נאמר? - לומר שזה אחרון.	דכתיב (דברים יב) וכאת שנה והפאת שנה תגובת חכמים להוכחתן : ורבנן - ההוא לעשה תגובת ר' מאיר : כיון דאמר ליה רחמנא אייתי, ולא אייתי - ממילא קם ליה בבל תאחר	אזה תעש אזה כמועדיכ , מיעוט מועדים - שנים תגובת חכמים להוכחתן : ורבנן? - ההוא לכדרכי יונה. דאמר רבי יונה : הוקשו כל המועדים כולם זה לזה, שכולן מכפרים על טומאת מקדש וקדשיו	דתניא, רבי אלעזר ברכי שמעון אומר : לא יאמר חג הסכות, שבו דיבר הכתוב. למה נאמר? לומר שזה גורם.
קושי : ותנא קמא ורבי שמעון תשלומין לעצרת מנא להו? תירוצ : נפקא להו מדתני רבה בר שמואל. דתני רבה בר שמואל : אמרה תורה מנה ימים וקדש חדש, מנה ימים וקדש עצרת, מה חדש למנויו - אף עצרת למנויו. קושי : אימא עצרת חד יומא! תירוצ : אמר רבא. אטו עצרת יומי מנינן, שבועי לא מנינן? והאמר מר : מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי. ועוד : חג שבועות כתיב.	קושי : ורבי מאיר ורבי אליעזר בן יעקב, האי כחז המצות וכחז השכעות וכחז הסכות , מאי דרשו ביה? תירוצ : מיבעי להו לכדרכי אלעזר אמר רבי אושעיא. דאמר רבי אלעזר אמר רבי אושעיא : מניין לעצרת שיש לה תשלומין כל שבעה - תלמוד לומר כחז המצות וכחז השכעות וכחז הסכות , מקיש חג השבועות לחג המצות, מה חג המצות יש לו תשלומין כל שבעה - אף חג השבועות יש לו תשלומין כל שבעה			

קושי : וליקש לחג הסוכות : מה להלן שמונה - אף כאן שמונה!

תירוצ 1 : שמיני - רגל בפני עצמו הוא.

דחיית התירוצ : אימור דאמרינן שמיני רגל בפני עצמו - לענין פז"ר קש"ב, אבל לעניין

תשלומין - דברי הכל תשלומין דראשון הוא. דתנן : **מי שלא חג יום טוב הראשון של חג -**

חוגג את כל הרגל, ויום טוב האחרון של חג.

תירוצ 2 : תפשת מרובה - לא תפשת, תפשת מועט - תפשת.

עוד **קושי** : אלא למאי הלכתא כתביה רחמנא **לחז** **הסכות**?

תירוצ : לאקושיה לחג המצות, מה חג המצות טעון לינה - אף חג הסוכות טעון לינה.

שאלה על התירוצ : והתם מנלן? דכתיב (דברים טז) **ופנית בבקר והזכת לאהליך.**

פייס	יש פייס נפרד לסוכות לשמיני עצרת (פרים)
זמן	שהחיינו
רגל	נקרא רגל אחר לתפילה וברכת המזון
קרבן	הקרבן לא קשור לפרים של חג הסוכות שכל יום מתמעטים מ13 עד 7 - בשמיני עצרת מקריבים פר אחד
שיר	שיר של יום בנושא אחרת - לא קשור לאסיף
ברכה	מברכים את המלך זכר לחנוכת הבית בימי נקרא רגל אחר לתפילה וברכת המזון שלמה

ברייטא: תנו רבנן: **חייבי הדמין, והערכין, וההקדשות, חטאות, ואשמות, עולות, ושלמים, צדקות ומעשרות, בכור ומעשר ופסח, לקט שכחה ופאה**
קושי: ופסח בר מיקרב ברגלים הוא? פסח זימנא קביעא ליה, אי אקרביה - אקרביה, ואי לא אקרביה - אידחי ליה!
תירוץ 1: אמר רב חסדא: פסח כדי נסבה.
תירוץ 2: רב ששת אמר: מאי פסח - שלמי פסח.
קושי על תירוץ 2: אי הכי היינו שלמים!
תירוץ: תנא שלמים הבאין מחמת פסח, ותנא שלמים הבאין מחמת עצמן. סלקא דעתך אמינא; הואיל ומחמת פסח קאתו - כפסח דמו, קא משמע לן.

שאלה על הדברים שהוזכרו בברייטא: מנהגי מילי?

תשובה: דתנו רבנן:

כי תביר נר	אין לי אלא נדר
	נדבה מנין? - נאמר כאן נדר, ונאמר להלן (ויקרא ז) אם נר או נכבה . מה להלן - נדבה עמו, אף כאן - נדבה עמו
זה' אזה'יק	אלו הדמין, הערכין, וההקדשות
זא תאחר זעמנו	הוא ולא חילופיו
כי גרש ירשט	אלו חטאות ואשמות עולות ושלמים
ה' אזה'יק	אלו צדקות ומעשרות ובכור
נעמק	זה לקט שכחה ופאה
וה' כפ חטא	ולא בקרבנך חטא

דברים פרק כג

(כב) כי תדור נדר לה' אלקיך לא תאחר לשלמו כי דרש ידרשנו ה' אלקיך מעמך והיה בך חטא:

אמר מר: **זא תאחר זעמנו** - הוא ולא חילופיו.

שאלה: חילופי מאי? אי חילופי עולה ושלמים - מקרב קרבי, אי חילופי חטאת - למיתה אזלא! אלא, מאי חילופיו?

תשובה 1: חילופי תודה. דתני רבי חייא: **תודה שנתערבה בתמורה, ומתה אחת מהן - חברתה אין לה תקנה.** היכי ליעביד?

ליקרב וליקריב לחם בהדה - דלמא תמורה היא.
ליקרבה בלא לחם - דלמא תודה היא.

קושי: והא, כיון דלאו בת הקרבה היא, קרא למעוטי למה לי?

תשובה 2: אמר רב ששת: לעולם למעוטי חילופי עולה ושלמים. והכא במאי עסקינן - כגון שעברו עליו שני רגלים, והומם וחיללו על אחר, ועבר עליו רגל אחד. סלקא דעתך אמינא: הואיל ומכח קמא קאתי - כמאן דעברו עליו שלשה רגלים דמי, קא משמע לן.

קושי: ולרבי מאיר, דאמר: כיון שעבר עליו רגל ראשון עובר בבל תאחר, מאי איכא למימר? -

תירוץ: אמר רבא: הכא במאי עסקינן - כגון שהומם בתוך הרגל, וחיללו ועבר עליו הרגל.

סלקא דעתך אמינא: הואיל ומכח קמא קאתי - כמאן דעבר עליה כוליה רגל דמי, קא משמע לן.

וה' כפ חטא - ולא בקרבנך חטא.

קושי: והא מהכא נפקא? מדאחרים נפקא! דתניא, **אחרים אומרים: יכול יהא בכור שעברה שנתו כפסולי**

המוקדשין ופסל - תלמוד לומר (דברים יד) ואכלת צפני ה' אזה'יק... מעשר זאנך תישק וצורק וככרת כקורק וצאנך. מקיש בכור למעשר, מה מעשר אינו נפסל משנה לחברתה - אף בכור אינו נפסל משנה לחברתה.

תירוץ: איצטריך, סלקא דעתך אמינא: הני מילי - בכור, דלאו בר הרצאה הוא, אבל קדשים, דבני הרצאה נינהו - אימא לא לירצו, קא משמע לן.